

re üç türdür. Bu mahkemelerin derece, kısım ve görev alanlarıyla ilgili belirli düzenlemeler anayasada yapılmıştır. Konuyla ilgili diğer düzenlemeler özel kanunla yapılır.

Yedinci bölüm malî işlere ayrılmıştır. Bu bölümde vergi ve resimlerin ancak kanunla konabileceği belirtildikten sonra bütçe kanununun nasıl hazırlanacağı ve esasları ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiştir.

Genel maddeler başlığı altında sekizinci bölümde devletin idarî taksimat ve teşkilâtı, anayasayı ve kanunları yorumlamakla görevli yüce ve özel divanlar, olağan üstü hal ve sıkıyönetim hali ve anayasanın değiştirilmesiyle ilgili hükümler yer almaktadır. Buna göre devletin idarî taksimat ve teşkilâtıyla ilgili yönetmelikler bakanlar kurulu tarafından hazırlanır ve kralın onayıyla yürürlüğe girer.

Anayasa maddelerini yorumlama hakkı, 57. madde uyarınca kurulmuş bulunan yüce divanıdır. Divan bakanlar kurulunun isteği veya her bir meclisin salt çoğunlukla alacağı karar üzerine anayasa maddelerini yorumlar ve bu yorum resmî gazetede yayımlandıktan sonra yürürlüğe girer.

Mahkemelerin yorumlamamış olduğu bir kanun metnini başbakanın isteği üzerine yorumlama hakkı da özel divanıdır. Özel divan en yüksek nizamiye mahkemesi başkanı ile bu mahkemenin iki hâkimi ve bakanlar kurulunun tayin edeceği üst derecede bir idarî görevliden oluşur. İstenen yorumla ilgili bakanlık görevlilerinden üst derecede bir görevli de bu divana katılır. Yorum kararları çoğunlukla alınır ve kanun gücündedir.

Vatanın korunmasını gerektiren olağan üstü bir hal söz konusu olduğunda bir koruma kanunu çıkarılarak normal kanunların yürürlüğünü durdurmak da dahil gerekli her türlü tedbiri almak üzere bir kimse görevlendirilir. Bu tedbirlerin vatanı korumada yeterli olmadığı durumlarda kral bakanlar kurulu kararına dayanarak kısmî veya genel bir sıkıyönetim ilân eder. Bu durumda kral bir kararname ile yürürlükteki kanunları dikkate almaksızın gerekli her türlü tâlimatı verebilir.

Anayasa normal kanunların usulüne uygun olarak değiştirilir. Ancak karar nisabı ayrı ayrı veya birlikte toplandıkları durumlarda her iki meclis üye tam sayısının üçte ikisidir. Değişiklik ancak kralın onayından sonra yürürlüğe girer. Krala vesâyet edildiği durumlarda kra-

lin haklarıyla ve verasetiyle ilgili olarak anayasada bir değişiklik yapılamaz.

BİBLİYOGRAFYA :

Bu bölümün yazımında Albert P. Blaustein-Gisbert H. Flanz'ın *Constitutions of the Countries of the World* (Newyork 1986) adlı eserinden faydalanılmıştır.

YILDIZHAN YAYLA

ANBER

(bk. AMBER).

ANBER

(Benî Anber)

(بنو العنبر)

Temîm kabilesinin bir kolu.

Benî Anber, adını Yemâme'de oturan Anber b. Amr b. Temîm'den almıştır. Hz. Peygamber'in Huzâa ve Temîm kabilelerinin yaşadığı bölgeye müslümanların zekâtlarını toplamak için gönderdiği tahsildara Temîmliler mâni olmuşlar, hatta müslüman Huzâalılar'ın vergilerini ödemelerini de engellemişlerdi. Bunun üzerine Hz. Peygamber Temîmliler'e karşı 9. yılın Muharrem ayında (Mayıs 630) Uveyne b. Hisn kumandasında küçük bir birlik gönderdi. Bunu haber alan Temîmliler dağılıp kaçtılar. Ancak Uveyne, bir yörede topluca rastladığı Anberoğulları'na hücum etti ve ele geçirdiği çok sayıda esirle Medine'ye döndü. Hz. Peygamber'in emriyle bu esirler hapsedildiler. Olaydan hemen sonra Temîm kabilesi reislerinden bir heyet Medine'ye gelerek önce müfâhare* de bulunup üstünlük tasladılar, ancak başarılı olamayınca bağlılık arzettiler ve müslüman olduklarını bildirip esirlerinin serbest bırakılmasını istediler. Hz. Peygamber'in emriyle Benî Anber'e mensup esirlerin bir kısmı karşılıksız, bir kısmı da fidye karşılığı serbest bırakıldı. Anberoğulları 11 (632) yılında başlayan irtidat olaylarına karışmayıp İslâm'a bağlı kalmışlardır.

BİBLİYOGRAFYA :

Vâkıdî, *el-Meğâzî*, III, 974-979; İbn Hişâm, *es-Sire*, IV, 621-622; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, II, 160-161; İbn Kuteybe, *el-Ma'ârif* (Ukkâşe), s. 609; Ya'kûbî, *Târîh*, II, 74; Taberî, *Târîh* (Ebû'l-Fazl), III, 157; İbn Hazm, *Cemhere*, s. 4, 7, 208-209, 217, 390; Sem'ânî, *el-Ensâb* (nşr. Muhammed Avvâme — Riyâzî Murâd), Dimaşk 1979 — Beyrut 1401/1981, IX, 67 vd.; İbn Kayyim el-Cevzîyye, *Zâdû'l-me'âd* (nşr. Şuayb el-Arnaût — Abdülkâdir el-Arnaût), Kahire 1970, II, 224; Kehâle, *Mu'cemû' kabâ'ili'l-'Arab*, Beyrut 1402/1982, I, 126; Reckendorf, "Anber", *İA*, I, 432.

AHMET ÖNKÂL

ANBER AĞA

(bk. MUSTAFA ANBER AĞA).

ANBERİ

(العنبرى)

Ebû İshâk İbrâhîm b. İsmâîl el-Anberî
(ö. 285/898 [?])

Devrinin Tûs muhaddisi ve zâhidi.

Hadis tahsili için çeşitli ilim merkezlerine seyahatler yaptı. İshak b. Râhûye, Ahmed b. Hanbel ve Ali b. Hucr gibi hocalardan hadis okudu. Muhitinin sayılır muhaddisi oldu. Tûs'un meşhur âlim ve zâhidi Muhammed b. Eslem'den sonra, sohbetlerinden en çok faydalanan talebesi olması sebebiyle onun yerini aldı. Birçok hadis talebesine rivayette bulundu. Talebelerinden biri olan Ebû'n-Nadr el-Fakîh, onun günümüze intikal etmediği anlaşılan *Müsned*'i için, "Onu kendi el yazımla 290 (veya 210 küsur) cüz halinde yazdım" der (Zehebî, *A'lamû'n-nûbelâ*², XIII, 377).

BİBLİYOGRAFYA :

Ebû Nuaym, *Hilye*, IX, 238-254; Zehebî, *Tezkiretül-huffâz*, II, 679; a.m.f., *A'lamû'n-nûbelâ*², XIII, 377; Süyûtî, *Tabakâtül-huffâz* (Ömer), s. 295; İbnü'l-İmâd, *Şezerât*, II, 205; Kettânî, *er-Risâletül-müstetrafe*, s. 69-70.

ABDULLAH AYDINLI

ANBESE b. SÜHAYM

(عنبة بن سحيم)

Anbese b. Sühaym el-Kelbî
(ö. 107/725)

Emevî Halifesi Hişâm b. Abdülmelik'in Endülüs valisi.

Endülüs Valisi Semh b. Mâlik el-Havlânî'nin öldürülmesi üzerine halk yeni vali tayin edilinceye kadar Abdurrahman b. Abdullah el-Gâfiki'yi vali seçti. Daha sonra İfrîkiyye Valisi Yezîd b. Ebû Müslim, Anbese'yi Endülüs valiliğine tayin etti (102/720). İfrîkiyye'nin yeni valisi Bişr b. Safvân da onu aynı görevde bıraktı. Anbese valiliği sırasında cihada önem verdi ve Frank topraklarına akinlar düzenledi. Carcassonne'yi bir müddet kuşattıktan sonra barış yoluyla aldı. Yapılan anlaşmaya göre Carcassonne halkı müslüman esirleri serbest bırakacak ve cizye ödeyecekti. Ayrıca müslümanların dostlarına dost, düşmanlarına da düşman olacaktı. Anbese daha sonra Gaul bölgesindeki Septimania'yi fethetti ve Fransa içlerine kadar ilerleyerek Rhöne